

נ ש א

בר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב
וצמאון אשר אין מים" ?

והענין הוא, כמבואר בלקו"ת ריש
פרשתנו, ש"טעם נסיעתם במדבר עם
המשכן וכליו ה' כדי להכניע כח
יניקת החיצונים, ששרש יניקתם הוא
במדבר דוקא, ויתירה מזו: ע"י ש-
הכניעו את החיצונים והחשך המסתיר
היו ממשיכים גילוי אלקות". ובכדי
לפעול זה הוצרכו להיות בהמדבר מ'
שנה.

בפשטות: ע"י מסעות בני במדבר,
ה' הענין הורג את הנחשים והעקר-
בים, וגם הפכו את המדבר למקום
ישוב. מדבר נבדל ממקום ישוב בעיקר
בשני ענינים: (א) "לא ישב אדם שם" י'
— וכשהיו בו ששים רבוא בני, ישוב
אדם שם" (ב) "ארץ לא זרועה" י'

א. כמדובר כמה פעמים, הכלל ש-
"התורה היא נצחית" י' בתקפו הוא
בנוגע לכל התורה כולה. גם הענינים
שבתורה אשר בגשמיות אינם בזמננו
— נמצאים הם גם עכשיו ברוחניותם
[והרי הרוחניות היא מקור ושרש ה-
גשמיות].

וכן בענין הנאמר בפרשתנו —
מנין בני גרשון ובני מררי, והת-
חלתו הנאמרת בסוף פרשה הקודמת
— מנין בני קהת (המסתיים בפרש'
תנו) — שאף שבגשמיות אינו ענין
נצחי, שהי' הציווי למנותם והמנין
עצמו רק פעם אחת בשנה השנית
לצאתם מארץ מצרים — הענין
ברוחניותו הוא נצחי — בכל דור
ודור.

ב. ויובן זה בהקדים למה הוצרכו
ישראל להשאר במדבר ארבעים שנה:
הן אמת שע"י חטא המרגלים נגזר
עליהם שלא יכנסו לארץ ארבעים שנה
— יום לשנה יום לשנה, הרי ה'
גזירה היתה רק בנוגע לכניסתם לארץ
ישראל [חטאו בזה שלא רצו לעלות
לא"י, ולכן נענשו שלא יכנסו אלי',
מדה כנגד מדה], אבל הרי היו יכולים
להיות מ' שנה אלו במקום ישוב (שלא
בא"י), ולא במדבר ובפרט — "במד-

(5) עקב ח, טו.

(6) וראה גם זהר (ח"ב קפד, רע"א):
ואפיק לון קב"ה למיהך במדברא תקיפא
... בגין לתברא תוקפיה כו'.

(7) לקו"ת שם כב, סע"ב.

(8) ומה שאלולי חטא המרגלים לא היו
צריכים להיות במדבר מ' שנה — יש לומר,
לפי שאו ה' הבידור באופן אחר (וע"ד
המבואר בתו"א (ה, סע"ד) בנוגע לחטא
עה"ד).

(9) ספרי בהעלותך יו"ד, לד. פרש"י שם.

(10) ירמ' ב, ו.

(11) ראה שבת (ו, ב): שבזמן שישראל
שרויין במדבר ה' נחשב לרשות הרבים.

(12) ירמ' שם, ב.

(1) תניא רפ"ז.

(2) ד, לד ואילך.

(3) ר"פ במדבר.

(4) שלח יד, לד.

יחטא יי — עכ"פ יחסיר מכדבעי למי-
עבד שצ"ל יי בעבודתו — שעפ"ז
הרי נמצא הוא במדבר אשר לא
ישב אדם שם, כי אדם העליון איננו
שם באופן של התיישבות — קב-
עות יי, ויכול העובד ליפול בעצבות
ויאוש, ח"ו, לנטוש שליחותו ב"עניי
עירך" ולנוס למקום אחר כו'.

על זה באה ההוראה יי לנסוע ב-
מדבר ולשנותו — כנסיעת בני ב-
מדבר שבפרשתנו: כמו שנסיעתם
במדבר אז היתה ע"פ ציווי הקב"ה,
והפכו המדבר למקום ישוב — כן
הוא בנוגע לכא"א מישראל בכל ה-
זמנים, שבכל מקום שהוא נמצא, גם
אם המקום הוא "מדבר שמם", הרי
היותו שם הוא (לא במקרה ח"ו,
אלא) בשליחותו של הקב"ה — "מה'

— ובהיות בני ישראל במדבר, היו
המים מבארה של מרים "מגדלים מיני
דשאים ואילנות לאין סוף" יי.

וזהו גם הטעם (בפנימיות הענינים)
שנמנו הלויים במיוחד (מבן שלשים
שנה גו') — לעבודתם דנשיאת ה-
משכן וכליו (שעל ידם הפכו את
המדבר לארץ נושבת, כנ"ל מלקו"ת)

— כי ע"י המנין המיוחד בענין
זה נעשו במיוחד כזה דבר חשוב יי.
ולכן המדבר לא יפעול עליהם, [כי
דבר שבמנין לא בטל יי], ואדרבה,
הם יהפכו אותו ל"ארץ נושבת".

ג. ענין זה — לעשות מ"מדבר"
"ארץ נושבת" והכח ע"ז מלמעלה ע"י
הציווי למנותם — הוא ענין נצחי
(ככל הענינים שבתורה, כנ"ל) בכל דור
דור:

כשמתבונן האדם בהסביבה בה הוא
נמצא, לפעמים היא כזו שיראה
שהיא בבחי' "מדבר אשר לא
ישב אדם (העליון יי) שם", כי
רוב בנ"א בסביבתו אינם יודעים מ-
ענין אלקות (אדם העליון), ואלה ה-
יודעים ואלה המתעוררים להתנהג כפי
הוראות הקב"ה בתורה — הרי אין
צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא

(13) במדבר פ"ט, כו.

(14) ראה שליה חלק תושב"כ שלשה
מחנות (שמו, א). ד"ה צהר תעשה לתיבה
תרע"ג.

(15) ביצה ג. ב. רמ"א בשו"ע יו"ד סי'
ק"י ס"א.

(16) כמו שמפרש בלקו"ת פרשתנו כ, ג.
ובכ"מ.

(17) קהלת ז, כ.

(17*) כתובות סו, א.

(18) ראה מגילה (כא, סע"א — הובא
בפרש"י תוריע יב, ד): אין ישיבה אלא
לשון עכבה.

(19) אין סתירה לזה ממש הרמב"ם
(הל' דעות רפ"ו) אם ה"י במדינה שמנהיג'
רעים כו' ילך כו' — כי הטעם לדון זה
הוא כמ"ש הרמב"ם שם לפניו, "דרך ברייתו
של אדם להיות נמשך כו' נוהג כמנהג
אנשי מדינתו לפיכך כו' אם ה"י במדינה
כו'", היינו שהמדובר במי שנמצא במדינה
כזו שנמשך אחרי מנהגי המקום כו', אבל
אם מחליט בכל התוקף שעליו לפעול על
הסביבה ולשנותה לטוב — אמחז"ל הבא
לטהר (אחרים — לקרית שמע"צ פה, ב)
מסייעין אותו (יומא לת, סע"ב, וש"נ), שניתן
לו הכח מלמעלה שלא להיות נמשך כו'
— ואדרבא לשנות אנשי המדינה כו',
כבפנים.

שהנהגתו היתה בבחי' "מדבר" — ועי'ז אפשר שיבוא לידי יאוש ח"ו, בחשבו: איך אוכל לשנות הנהגתי ובפרט אם עבר ושנה בה שנעשה לו כהיתר²⁰ ובפרט אם הי' רגיל בה יותר מב' פעמים²¹, והרגל נעשה טבע?

על זה באה ההוראה: כמו שבני לוי, שהיו אז מבני שלשים שנה ומעלה, ועד אז לא עבדו את עבודת המשכן²², ובכל זה ניתן להם הכח (ועד ל"נשא את ראש") שמאז והלאה יהיו נושאי המשכן ויהפכו המדבר למקום ישוב, ומעשה רב — שנעשה כ"ז בפועל;

כן הוא בכא"א, שמבלי הבט על מצבו עד עכשיו, באם יחליט שמכאן ולהבא "יעמוד לפני ה' לשרתו ול-עבדו", יותן לו הכח לטהר א"ע (ואת בגדיו²³) מכל הענינים הבלתי רצויים שהיו בעבר בהיותו ב"מדבר", ולהמ-

מצעדי גבר כוונתו²⁴, בכדי שיהפוך אותו, ע"י עבודתו, למקום מושב אדם (העליון)²⁵.

וע"פ מ"ש הרמב"ם²⁶ "ולא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש²⁷" . . . אשר נדבה רוחו אותו . . . להבדל לעמוד לפני ה' לשרתו כו' . . . יהי ה' חלקו ונחלתו . . . כמו שזכה לכהנים ללוויים" — הרי כא"א, באם רק ינדב רוחו אותו "להורות דרכיו הישרים ומשפטי הצדיקים לרבים"²⁸, יותן לו מלמעלה הכח והחשיבות — עד שאינו בטל, ומדרגא לדרגא — (דבני גרשון) "נשא את ראש גם", נשיאות ראש בצירוף לגדול הימנו, ועד לדרגא ד(בני קהת) נשא את ראש בפ"ע. ועי'ז ביכולתו לעשות מקום המצאו (גם אם בתחלה הי' מדבר) — דירה לו ית'.

ד. ההוראה האמורה שייכת היא גם לעבודת האדם עם עצמו²⁹:

כשאדם עושה חשבון צדק ממה ש-עבר עליו — לפעמים ה"סך הכל" הוא

(25) יומא פו, ב.

(26) ראה רמ"א יו"ד רס"א, שדי"ח כללים בערכו — דבג' פעמים נקרא רגיל. ס' ערה"כ (לבעה"מ סה"ד) בערכו (משו"ת חו"י).

(27) שהרי זה הי' תיכף לאחר הקמת המשכן.

ואף שבכלל "כ"ה ללימוד ושלשים לעבו"רה" (חולין כז, א — הובא בפרש"י בהע' לותך ה, כד. וראה פרש"י ד"ה חתקיפין חולין שם, כסימ' להל' כלי המקדש פ"ג הי' בסופה) — הרי מכיון שגם אופן עבודת הלוויים בפעם הראשונה הוא חלק בתורה ש"היא נצחית", מובן דגם אותן זה שייך בעבודה רוחנית דכאריא.

(28*) ראה בהעלתך ה, ו ואילך.

(20) תהלים לו, כג. וראה היום יום ע' סט. קד.

(21) ויתירה מזו שמהפך מדבר העמים למדבר דקדושה, "אשר לא ישב אדם שם" למעלייתא (ראה לקו"ת במדבר ה, ג ואילך). וראה גם זהר שם: ולא מתישב מלי דאורייתא אלא תמן, דלית נהורא אלא ההוא דנפיק מגו חשוכא.

(22) סוף ה"ל שמיטה ויובל.

(22*) ראה כתובות עה, א.

(23) שם ה"ב.

(24) ראה לקו"ת פרשתנו כ, סע"ב ואילך.

סידור כלים נאים שבא לאחר ניקוי
ההיכל מכל לכלוך כו' יי'.

שיך גילוי אלקות בנפשו ועליו יאמר
ושכנתי בתוכם להיות משכן לו ית' יי'.

ו. פעולות העבודה דסור מרע וע'
שה טוב, מובנים הם מהחילוק שבין
משא בני גרשון למשא בני קהת:

בני גרשון נשאו את יריעות ה'
משכן וכו', משא"כ בני קהת נשאו
כלי המשכן — הארון והשלחן וכו'.
והחילוק בין היריעות וכו' והכלים
הוא, שהיריעות וכו' מקיפים ומגינים,
משא"כ הכלים — הרי יש לכל כלי
עבודה ופעולה מיוחדת לו: ארון ה'
עדות, שלחן דלחם כו' וכו'.

וענינם בעבודה: סו"מ — (שלילה)
מגינה על האדם מהאסור עליו ומזיקו;
עש"ט — עשית מצות שהם עדות,
יד המחלקת צדקה נעשית מרכבה
ממש וכו' יי'.

וע"י ב' העבודות נעשה המשכן ודי'
רה לו ית' בשלימותו.

(משיחת ש"פ נשא תשל"ב)

ה. בכדי שהאדם והסביבה שלו
ייעשו דירה לו ית', צריכה להיות
העבודה בשני הקוין ד"סור מרע"
וד"ועשה טוב". ובדוגמת מלך בו"ד,
כשרוצים לתקן לו דירה, צריך "לפ'
נות ההיכל מכל לכלוך וטינוף כו'
ואח"כ לסדר שם כלים נאים", כ"ה
גם בעשיית הדירה לו ית', שצריך
לזה ב' הענינים דסור מרע ועשה
טוב יי'.

וגם ענין זה נרמז בבני גרשון
ובני קהת (נושאי המשכן): גרשון
הוא מלשון גירושין יי' — סור מרע.
וקהת הוא מלשון יי' "ולו יקתה ע'
מים" יי' (אסיפת וקיבוץ יי' ענינים ה'
טובים) — ועשה טוב.

וכמו שגרשון נולד לפני קהת, כ"ה
גם בסדר העבודה, שבתחלה צ"ל "סור
מרע" ואח"כ "ועשה טוב" יי' [בדוגמת

(28) ראה תניא פל"ד.

(29) לקו"ת בלק ע' ג.

(30) לקו"ת פרשתנו כא, סע"א. ועד"ו
י"ל גם בנוגע למררי (ל' מרירו), אלא
ש(צ"ע) ו) טפל הוא לגרשון (וקהת) וגם
משא בני מררי קרשים כו' — בדוגמת
יריעות וכו' דבני גרשון.

(31) שם, א.

(32) ויחי מט, י.

(33) כפירשי' שם. וראה גם לקו"ת שם.

(34) ומה שבני קהת נמנו (חשיבות —
כ"ל בפנים) לפני בני גרשון — הוא מצד

חשיבותם, לפי שהיו נושאי הארון (במדבר
ריש פרשתנו).

ובפרט לפי מ"ש בפנים, שזה מה שבני
קהת היו נושאי הארון כו' הוא מצד זה
שעבודתם הוא בהקדו"ט דוע"ט — הרי [נוסף
לזה שהעבודה דוע"ט היא נעלית יותר
מהעבודה דסו"מ] העבודה דסו"מ היא הכנה
וחקדמה להעבודה דוע"ט [שהרי עשיית ה'
דירה היא ע"י סידור הכלים נאים, ופינוי
ההיכל מכל לכלוך היא רק כהקדמה לזה],
וא"כ הקד דוע"ט הוא קדום בכונה.

(35) ראה תניא פכ"ג.

נשא ב

לאחרי שפרש"י את התיבות „וידבר אליו“ מעתיק הוא את התיבות „וישמע את הקול“ ומפרש: „יכול קול נמוך ת"ל את הקול, הוא הקול שנדבר עמו בסיני וכשמגיע לפתח ה' נפסק ולא ה' יוצא חוץ לאהל“.

וכוונתו בפשטות היא, שלשון הכתוב „(את) הקול“ בה"א הידיעה משמיענו שהוא הקול הידוע מכבר, היינו הקול שנדבר עם משה בסיני, וקול זה ודאי שהי' „קול גדול“ שהרי שמעו אותו כל הששים ריבוא אנשים (ונשים וכו') מישראל“.

וצריך להבין:

(א) בכתוב נאמר: „וישמע את הקול (ואח"כ) מדבר אליו גוי וידבר אליו“ ולמה משנה רש"י בסדר פירושי ה'

נאמרו י"ג מיעוטין ללמדך שלא לאהרן נאמר ר' אלא למשה שיאמר לאהרן ואלו הן כו' וידבר אליו כו', כי בפעם הראשונה מפרש הענין באריכות ובפרטיות, ובפעם השני מעורר על הענין בכללותו וסומך עמ"ש לפנ"ו. וראה לקו"ש ח"א ע' 100 הערה 14.

(5) ראה פרש"י ר"פ ויקרא (וראה גם הערה הקודמת) — בשינויים. ונתבארו בשרי חת ש"פ נשא תשכ"ח.

(6) ובפרט לפי מה שפרש"י כבר (יתר כ, ב): „קולות באין מ' רוחות ומן השמים ומן והארץ“. וראה פרש"י (שם יט, יט) שגם כשהי' משה מדבר ומשמיע הדברות לישראל כו' הקב"ה מסייעו לתת בו כח להיות קולו מגביר ונשמע. וראה ואתחנן ה, יט.

א. בפסוק „ובבא משה גוי לדבר אתו גוי וישמע את הקול מדבר אליו גוי וידבר אליו“ מפרש רש"י: „וידבר אליו — למעט אהרן מן הדברות“.

כוונת רש"י בפשטות היא: התיבות „וידבר אליו“ הן מיותרות לכאורה, כי כבר נאמר לפנ"ו „וישמע את ה' (קול) מדבר: אליו“, ולכן מפרש ש"הכפיל הכתוב להדגיש שהדבור הי' „אליו“ (אל משה) דוקא, ולמעט אהרן מן הדברות“.

(1) סיום פרשתנו.

(2) משא"כ „לדבר אתו“ — מדבר בכוחת משה ולא בהבפורי, ולהעיר מפי המלבי"ם לספרא ר"פ ויקרא.

(3) במושב זקנים עה"ת כאן משמע ש"מ פרש מ"ש בתחלת הכתוב „(ובבא משה גוי) לדבר אתו“ ש"א"תו" קאי על הקב"ה ו"לדבר אתו" פי שמשא ידבר עם הקב"ה. ולפנ"ו הי' אפשר לומר שגם מ"ש „וידבר אליו“ פירושו, שמשא הי' מדבר עם הקב"ה (כפי רבנו בחיי כא) ואינו מיותר. אבל בר"פ ויקרא כבר כתב רש"י (והוא בספרי כאן. ובספרא ר"פ ויקרא) ש"לדבר אתו" „מדבר אליו“ „וידבר אליו“ הם מיעוטין ש"נאמרו למעט אהרן.

ומה שפרש"י ש"א"תו" קאי על משה (דלא כהנ"ל), מובן בפשטות, כי ע"ד הפשט מוכח בכ"מ שמשא הי' בא לאהל מועד בכדי שהקב"ה ידבר אתו. ראה תרומה כה, כב. ר"פ ויקרא. ועוד.

(4) ומ"ש רש"י „(מן) הדברות“ (בה"א הידיעה ובל' רבים) כוונתו לעורר ולהזכיר על מה שכבר פירש בר"פ ויקרא: „י"ג דברות נאמרו בתורה למשה ולאהרן וכנגדן